

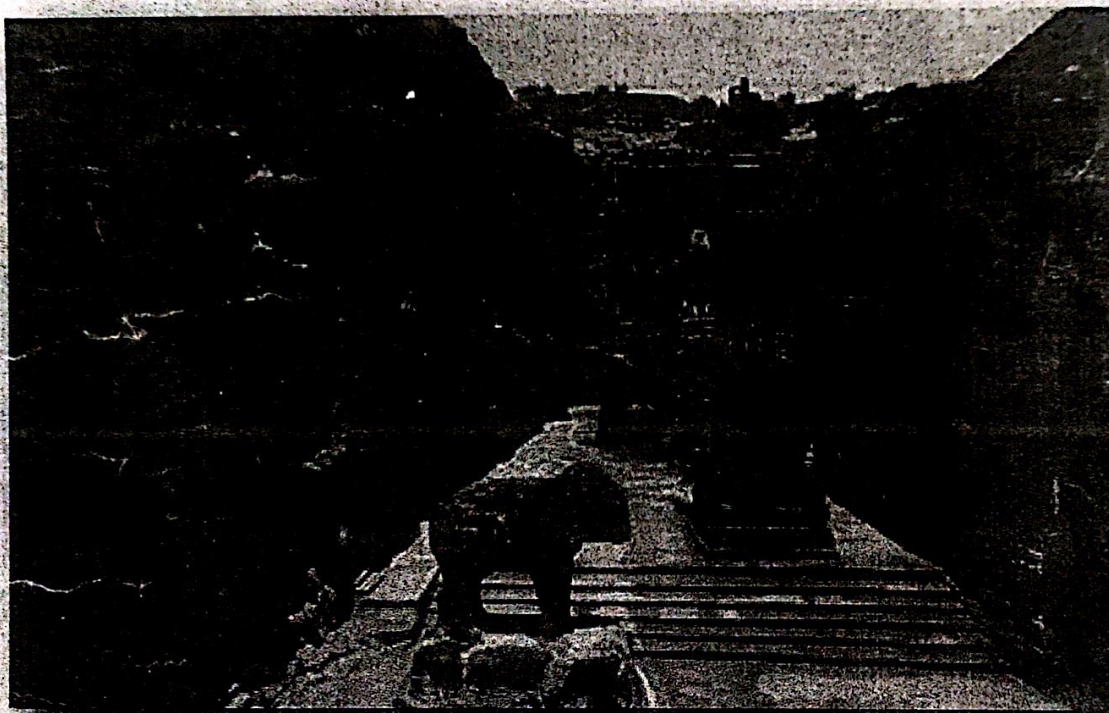

ශ්‍රී ලංකා විභාග දෙපාර්තමේන්තුව

අ.පො.ස. (උ.පෙළ) විභාගය - 2015

25 A - ඉන්දීය ඉතිහාසය

ලකුණු දීමේ පටිපාටිය

මෙය උත්තරපත්‍ර පරීක්ෂකවරුන්ගේ ප්‍රයෝජනය සඳහා සකස් කෙරිණි.
පරීක්ෂක සාකච්ඡා පැවැත්වෙන අවස්ථාවේ දී ඉදිරිපත්වන අදහස් අනුව මෙහි වෙනස්කම් කරනු ලැබේ.

වසන් සංශෝධන ඇතුළත් කළ යුතු ව ඇත.

සියලුම හිමිකම් ඇවිරිණි.

අ.පො.ස. (උ.පෙළ) විභාගය - 2015

25 A - ඉන්ද්‍රිය ඉතිහාසය

ලකුණු බෙදීයාම

$$\text{I පත්‍රය} \quad 01 \times 40 \quad = \quad 40$$

II පත්‍රය

$$\text{අතිවාර්ත පළමු ප්‍රශ්නයට ලකුණු} \quad = \quad 18$$

$$\text{සෛත්‍ර ප්‍රශ්න 3කට 14 බැගින්} \quad = \quad 42$$

$$\text{II පත්‍රය අවසාන ලකුණු} \quad = \quad 60$$

$$\text{අවසාන ලකුණු} \quad = \quad 40 + 60 \quad = \quad 100$$

II කොටස

1. ඔබට සපයා ඇති සිතියමේ පහත සඳහන් සියලු ම ස්ථාන ලකුණු කොට නම් කරන්න. ඒවායින් කැමති දෙකක් පිළිබඳ ව කෙටි ඓතිහාසික සටහන් ලියන්න.

- (i) මත්ුන් කපොල්ල (ii) යවුනා ගඟ (iii) කාලිංග (iv) තක්මලා
- (v) කාංචි (vi) ලෝකාල් (vii) වින්ධ්‍යා කඳුවැටිය (viii) භාරුකවිජ
- (කිවැරදි ව ලකුණු කිරීමට හා නම් කිරීමට ලකුණු 01 බැගිනි; කෙටි ඓතිහාසික සටහනකට ලකුණු 05 බැගිනි)

2. ඉන්දියානු ඉතිහාසය කෙරෙහි වයඹදිග කපොලු බලපෑ ආකාරය පැහැදිලි කරන්න.

- ❖ ඇඟහත් කඳු, සුලෙයිමාන් කඳු, කිරිතාර් කඳු හා හින්දුකුෂ් කඳු ආශ්‍රිතව වයඹදිග කපොලු මාර්ග පිහිටා ඇත.
- ❖ වයඹදිග කපොලු:
 - කයිබර් දුර්ග මාර්ගය (කාබුල් නදී නිම්නයේ සිට පෙෂාවර් දක්වා).
 - බෝලාන් දුර්ග මාර්ගය (සුලෙයිමන් කඳුවලට බටහිරින් පිහිටා ඇත).
 - මක්රාන් දුර්ග මාර්ගය (කිරිතාර් කඳු හා අරාබි මුහුද අතර පිහිටා ඇත).
 - හේරාන් දුර්ග මාර්ගය (ඇඟහත් කඳු ආශ්‍රිත ප්‍රදේශයේ සිට සිංදු ගංගා නිම්නය දක්වා).
- ❖ බටහිර ආසියාවත් ඉන්දියාවත් අතර සම්බන්ධතාව තහවුරු කරනු ලැබුවේත්, ඉන්දියාව බටහිර ලෝකය සමග සබඳතා පවත්වාගෙන යනු ලැබුවේත් මෙම දුර්ග මාර්ග ඔස්සේය.
- ❖ කපොලු ඔස්සේ ඉන්දියාවට සංක්‍රමණ වූ මුල් ජනපදිකයන් ඉන්දියාවේ දේශපාලන, සමාජ හා ආර්ථික පරිවර්තනයක් ඇති කිරීම.
- ❖ කපොලු මාර්ග ඔස්සේ ග්‍රීක, ශක, පාර්තියන්, කුෂාණ, හුණ, අරාබි, තුර්කි හා මෝගල් වැනි විජාතික ජන කණ්ඩායම් ඉන්දියාවට පිවිසීම.
- ❖ ඉන්දියානු දේශපාලන ආධිපත්‍යය මෙන්ම ආගම්, සංස්කෘතිය හා දර්ශනය ඉන්දියාවෙන් බැහැරට ව්‍යාප්ත කිරීම සිදු වූයේ වයඹ දිග කපොලු ඔස්සේය.
- ❖ ග්‍රීක, ඉස්ලාම් හා මෝගල් ගෘහ නිර්මාණ ශිල්ප ක්‍රම, මූර්ති කලාව හා චිත්‍ර කලාව වැනි සංස්කෘතිකාංගවලින් ඉන්දියානු ඉතිහාසය පෝෂණය වීම.
- ❖ ඉන්දියාවෙන් පිටත මධ්‍ය ආසියාව, චීනය දක්වා බුදු දහම ව්‍යාප්ත වීම සහ මධ්‍ය ආසියාවේ බෞද්ධ මධ්‍යස්ථාන ආරම්භ වීම.
- ❖ චීනය, මධ්‍ය ආසියාව, පර්සියාව, ග්‍රීසිය, අරාබිය වැනි පෙර අපර දෙදිග රටවල් සමග වෙළෙඳ සබඳතා පවත්වා ගෙන යෑම මගින් වාණිජ රටාවේ ප්‍රබල වර්ධනයක් සිදුවීම.
- ❖ දුර්ග මාර්ග ඔස්සේ ඉන්දියාවට පැමිණි දේශගවේශකයන් සමකාලීන ඉන්දියානු ඉතිහාසය පිළිබඳව තොරතුරු අනාවරණය කර තිබීම - මෙගස්තිනිස්, පානියන්, හිප්පත්සාං.
- ❖ වයඹදිග ඉන්දියානු කපොලු ආරක්ෂා කර ගැනීමට ඉන්දියානු පාලකයන් කෙතෙක් උත්සාහ දරනු ලැබුවද ඉතිහාසය පුරාම වයඹදිග දුර්ගමාර්ග අනාරක්ෂිතව පැවැතීම ඉන්දියානු ඉතිහාසය කෙරෙහි ප්‍රබල බලපෑමක් ඇති කිරීම.

(ලකුණු 14 යි)

03. හරප්පා වැසියන්ගේ ආගමික විශ්වාස හා ඇදහිලි පිළිබඳ ප්‍රධාන ලක්ෂණ සාකච්ඡා කරන්න.

- ❖ හරප්පා වැසියන් යනු - ඉන්දියාවේ සිත්ද ගඟ මුල් කරගෙන, මොහෙන්ජොදාරෝ - හරප්පා නගර කේන්ද්‍ර කරගෙන බිහිවූ ඉන්දු නිම්න ශිෂ්ටාචාරයේ වැසියන්ය.
- ❖ හරප්පා වැසියන් අතර විවිධ ආගමික විශ්වාස හා ඇදහිලි ප්‍රචලිතව පැවතිණි.

නිදර්ශන: ජගත්මාතෘ හෙවත් මව් දෙවඟන පිදිම, පුරුෂ දේව වන්දනා, වෘක්ෂ වන්දනා, සත්ව වන්දනා, ජලය දේවත්වයෙන් පිදිම, ලිංග වන්දනා, ගිනිදෙවියා පිදිම, සූර්ය දේව වන්දනා.

ආගමික විශ්වාස (14)
5730 - 711 (14)
5730 - 3.5
5730 - 10
5730 - 18

- ❖ සංවිධානාත්මක ආගමක් පැවති බව හඟවන අන්දමේ ආගමික ගොඩනැගිලි කිසිවක් මෙම ශිෂ්ටාචාරයට අයත් නටබුන් අතුරෙන් හමුවී නොමැත.
- ❖ යුක්ෂයන්ගෙන් හා භූතයන්ගෙන් ආරක්ෂාවීම සඳහා භාවිතා කළා යයි විශ්වාස කළ හැකි ආකාරයේ මුද්‍රා සහ යන්ත්‍ර හමු වීම.
- ❖ මළවුන් මිහිදන් හෝ ආදාහනය කළ බවට තොරතුරු හමුවීම.
- ❖ ඉහත දක්වන ලද ආගමික ඇදහිලි හා විශ්වාසවලට ආවේණික මුද්‍රා, ප්‍රතිමා හා රූප දක්නට ලැබීම.

නිදර්ශන: මව් දෙවඟන මුද්‍රා, පූජක රූව, නාට්‍යාංගනාව, පඳුපති මුද්‍රාව, අං සහිත දේව ප්‍රතිමාව, මොල්ලිය සහිත ගව රූප, කවන්ධ රූපය (ලකුණු 14 යි)

1700 (14) 4500 (14) 2500 (14)

4. ක්‍රි.පූ. හයවැනි සියවසේ උතුරු ඉන්දියාවේ දේශපාලන තත්ත්වය පරීක්ෂා කරන්න.

- ❖ ක්‍රි.පූ. හයවැනි සියවසේ උතුරු ඉන්දියාවේ ජනපද දහසයක් පැවතිම.
- ❖ මෙම සියවස උතුරු ඉන්දියාව ගෝත්‍ර අවධියේ සිට මහජනපද යුගයට අවතීර්ණ වීම සනිටුහන් කරයි.
- ❖ අංග, මගධ, කාසි, කෝසල, වජ්ජි, මල්ල, චේදි, වක්ෂ, කුරු, පංචාල, මත්සා, සූරසේන, අස්මක, අවන්ති, ගන්ධාර, කාම්බෝජ.
- ❖ ඉහත කී සොළොස් මහාජනපදවල දෙයාකාරයක පාලන ක්‍රම ක්‍රියාත්මක විය - රාජාණ්ඩු පාලන ක්‍රමය හා ගණ රාජ්‍ය ක්‍රමය.
- ❖ රාජාණ්ඩු පාලන ක්‍රමය:
 - සොළොස් මහා ජනපද අතර ප්‍රධාන රාජාණ්ඩු හතරක් පැවැතිණි - මගධ, කෝසල, වක්ෂ, අවන්ති.
 - රජු සතුටු කේන්ද්‍රීය බලයක් පැවති නමුත් මන්ත්‍රී පරිෂදය මගින් එම බලය සීමාවීම.
 - ඇත්, අස්, රිය,
 - පාබල යන අංශවලින් සමන්විත හමුදාවක් පැවැතිම.
 - මෙම රාජ්‍ය අතුරින් අන් රාජ්‍ය අභිභවා මගධය බලවත් වීම.

❖ ගණ රාජ්‍ය ක්‍රමය (සමූහාණ්ඩු පාලන ක්‍රමයකි):

- සොළොස් මහා ජනපද අතර වජ්ජි, මල්ල ආදී ජනපදවල සමූහාණ්ඩු ක්‍රමය ක්‍රියාත්මක වීම.
- මීට අමතරව බෞද්ධ සාහිත්‍යයේ සහ රාජ්‍ය නවයක් ගැන සඳහන් වීම - කපිල වස්තුවේ ශාක්‍යයන්, කුසිනාරාහි හා පාචාහි මල්ලයන්, වෛශාලියේ ලිච්චවීන්, මිටිලාවෙහි විදේහයන්, රාමග්‍රාමයේ කෝලියයන්, අල්ලකප්පයේ බුල්ලීන්, කේසපුත්තයේ කාලාමයන්, පිප්ඵලී වනයේ මෝරියයන් හා සුංසුමාරයාගේ චන්ද්‍රගප්තයන්.
- මෙම රාජ්‍යවල ප්‍රධානීන් සභාපති, සභා ජ්‍යෙෂ්ඨ, සභා රාජන් යන නම්වලින් හැඳින්වීම.
- සජ්ඣා අපරිභානි ධර්ම අනුගමනය කිරීම පාලනයේ ප්‍රධාන ලක්ෂණයක් වීම.
- ලිච්චවී රජුන් 7707 සිටි බව බෞද්ධ සාහිත්‍යයේ සඳහන් වීම.
- මේ රාජ්‍යයන්හි රජුන් රැස් වූ ශාලාව 'සත්ථාගාර' ලෙස හැඳින්වීම. (තුඩා ගබඩා)
- යුක්තිය පසිඳලීමේදී 'ප්‍රවේණි පුස්තකය' විමසීමෙන් දඩුවම් ලබාදීම.

(ලකුණු 14 යි)

3. "ඉන්දියාවේ මෝරිය අධිරාජ්‍යයේ ආරම්භකයා වන්නේ ඉන්ද්‍රගුප්ත මෝරිය රජු ය."

(i) ඉන්ද්‍රගුප්ත මෝරිය රජු විසින් පරාජය කරන ලද අවසාන නන්ද පාලකයා කවු ද?

ධනනන්ද

(ලකුණු 01 යි)

(ii) ඉන්ද්‍රගුප්ත මෝරිය රජු හැර වෙනත් මෝරිය පාලකයන් දෙදෙනෙකු නම් කරන්න.

බිම්බිසාර, අසෝක, බාහදරජ, කුණාල

ආරියපුර

(ලකුණු 02 යි)

(iii) ඉන්ද්‍රගුප්ත මෝරිය රජවිමට පෙර ඉන්දියාවේ දේශපාලන තත්ත්වය කෙටියෙන් පැහැදිලි කරන්න.

- ❖ ක්‍රි.පූ. සවැනි ශතවර්ෂයේදී හර්යංකවංශික සේනිය බිම්බිසාර රජුගෙන් මගධයේ නැගීම ඇරඹේ.
- ❖ සිසුනාග පරපුරේ කාලාසෝක ඝාතනය කොට, පහත් යයි සම්මත ගෝත්‍රයක උපත ලද පද්මනන්ද නම් දක්ෂ සටන්කරුවකු විසින් මගධයේ බලය ලබාගැනීම.
- ❖ පද්මනන්ද විසින් කුරු, පඤ්චාල, මෛත්‍රික, ඉක්ෂ්වාකු කාසි, හරිහය, සුරසේන, අක්මක වැනි ගෝත්‍රික ප්‍රදේශ සමග සටන්කොට උතුරු ඉන්දියාවේ සිය බලය පැතිරවීම.
- ❖ පණ්ඩු, පණ්ඩුගති, භුතපාල, රාජපුත්‍රපාල, ගොවිශානක, දශසිද්ධික, කයිවර්ත, ඔහු යන පාලකවරුන් බලය තහවුරුකොට පවත්වාගෙන යාම.
- ❖ අවසන් පාලකයා වූ ධනනන්ද බලවත් සේනාවකින් සන්නද්ධ වීම තේකුකොටගෙන ග්‍රීක ආක්‍රමණිකයන්ට රට අභ්‍යන්තරයට පිවිසීමට අවකාශ නොලැබීම (වයඹදිග ඉන්දියාව ග්‍රීකයන් යටත් පාලනය විය).
- ❖ ධනනන්දගේ බලය උතුරින් හිමාලය කඳුවැටිය හා දකුණින් චිත්තාය කඳුවැටිය දක්වා ව්‍යාප්තව තිබීම.
- ❖ පැවති පාලනය විසින් අනුගමනය කරන ලද ප්‍රජා පීඩක බදු ප්‍රතිපත්තිය තේකුකොටගෙන පාලනය කෙරෙහි ඇතිව තිබූ මහජන අප්‍රසාදය වන්දගුප්ත මෝරියට බලයට පත්වීම සඳහා පිටුබලක් වීම.

(ලකුණු 04 යි)

(iv) ඉහත දක්වෙන ප්‍රකාශය විවාරාත්මක ව පරීක්ෂා කරන්න.

රහස්‍ය ලේඛනයකි.

- ❖ ක්‍රි.පූ. සවැනි සියවසෙන් ආරම්භ වන මගධය මුල්කොට ගත් අධිරාජ්‍ය සංකල්පය සාර්ථක කරගත් පළමු පාලකයා වන්දගුප්තය. ක්‍රි.පූ. 324-300 අතර කාලය වන්දගුප්ත මෝරියගේ පාලන සමය වේ.
- ❖ නන්ද පාලකයෙකුට දාව මුරා නම් කැනැන්තියකගේ කුසින් මොහු උපත ලද බව පුරාණ ග්‍රන්ථවල දක්වෙන අතර මොහු පිප්ඵලී වනයේ මෝරිය ගෝත්‍රිකයෙකු යනුවෙන්ද මතයක් පවතී.
- ❖ සමකාලීන බුද්ධිමතෙකු වූ විෂ්ණුගුප්ත වානකායගේ උපදෙස් මත වනගතව සේනා සංවිධානය කරමින් සිටි වන්දගුප්ත අවසන් නන්ද පාලකයා වූ ධනනන්ද ඝාතනය කොට ක්‍රි.පූ. 321 දී මගධයේ බලය ලබාගැනීම.
- ❖ ග්‍රීක මූලාශ්‍රවල 'සන්දකොට්ටාසි' නමින් හඳුන්වා ඇති වන්දගුප්ත, ධනනන්ද පරාජයට පත් කිරීමට ග්‍රීකයන්ගේ සහායද පැතු බවට මතයක් පවතී.
- ❖ වන්දගුප්ත මෝරිය, ඉන්දියාව ග්‍රීක පාලකයන්ගෙන් මුදාගත් පාලකයා ලෙස සැලකේ (සෙලියුකස් නිකෙටර් යටත් කොට සිත්දු නදියෙන් බටහිර ප්‍රදේශය ජය ගැනීම).
- ❖ සෙලියුකස් නිකෙටර් සමග ගිවිසුමකට එළඹීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ග්‍රීකයන් සතුව පැවති ඒරියා (හේරාට්), ඇරකෝෂියා (කන්දහාර්), පරෝපනිෂදායි (බලුකිස්කාන්), ගෙඩිරොෂියා (කාබුල්) යන ප්‍රදේශ වන්දගුප්තට හිමිවීම. ග්‍රීක තානාපතිවරයෙකු වශයෙන් මෙගස්තිනිස් මෝරිය රාජ සභාවට පත් කොට එවීම මෙන්ම සෙලියුකස් නිකෙටර්ගේ දියණිය වන්දගුප්තට විවාහ කර දීම.
- ❖ ධෙකෑනය, කින්නවෙලි, මයිසෝර් වැනි ප්‍රදේශ සමගද සබඳතා පැවැත්වීම.
- ❖ කොට්ලාගේ අර්ථශාස්ත්‍රයට අනුව වන්දගුප්ත ගොඩබිම් හා මුහුදු වෙළඳාමට තම අධිරාජ්‍යය සම්බන්ධ කොට තිබුණා පමණක් නොව විදේශීය තානාපතිවරු නිතර පාඨලීපුත්‍ර නගරයට පැමිණ තිබේ.
- ❖ වන්දගුප්ත අවසන් කාලයේදී මයිසෝරයේ ශ්‍රවණබෙන්ගෝලාහි ජෛන සාද්‍යවරයෙකු ලෙසින් වාසය කළ බව ජෛන මූලාශ්‍ර දක්වයි.

(ලකුණු 07 යි)

6. කතිෂ්ක රජුගේ කාර්ය සාධනය පහත සඳහන් මාතෘකා යටතේ සාකච්ඡා කරන්න.

- (i) දේශපාලන කටයුතු
- (ii) සංස්කෘතික වර්ධනයන්

(i) දේශපාලන කටයුතු

- ❖ විදේශීය වංශයක් වූ කුමාණ වංශය නියෝජනය කරමින් එහි තෙවන පාලකයා ලෙස කතිෂ්ක, ක්‍රි.ව. 78 සිට 101 දක්වා පෞරවෝරය මුල් කරගෙන පාලනය කිරීම.
- ❖ වයඹදිග ඉන්දියාව, උතුරු සිනඩි, පංජාබය, කාශ්මීරය, උත්තර ප්‍රදේශ, මාල්වා රාජ්‍යපානා, බරණැස, උප්පේනිය යන නගරද ඔහුගේ රාජ්‍යයට අයත් වීම.
- ❖ නැගෙනහිර ඉන්දියාවේ පාට්ලිපුත්‍ර, බෙංගාලය, ඔරිස්සා, බිහාරය, නේපාලය දක්වා බලය ව්‍යාප්ත කිරීම.
- ❖ බටහිර ඉන්දියාවේ කතියවාරය හා භාරුකවිජ යන ප්‍රදේශවල බලය ව්‍යාප්ත කිරීම.
- ❖ ඇල්සනිස්ථානය හා මධ්‍ය ආසියාවේ කැෂ්ගාර්, බෝටාන් හා යාර්ඛන්ඩ් දක්වා බලය ව්‍යාප්ත කිරීම.
- ❖ පංචාඕ වීන සෙන්පතියාගේ ආක්‍රමණවලට මුහුණ දීම.
- ❖ ඉන්දියාවෙන් ඉන්දියාවෙන් බැහැරවත් දේශපාලන බලය ව්‍යාප්ත කරමින් අධිරාජ්‍යයක් ගොඩනැගීම.

(ii) සංස්කෘතික වර්ධනයන්

- ❖ කුමාණයෝ විදේශීය ප්‍රභවය ලැබූ රාජවංශයක් වුවද ඉන්දිය සංස්කෘතියට දැක්වූ විශාල අනුග්‍රහය.
- ❖ හතරවන ධර්ම සංගයනාව පැවැත්වීම (කාශ්මීරයේ කුණ්ඩලවන විහාරය) හා මධ්‍ය ආසියාතික රටවලට මහායාන දහම ව්‍යාප්ත කිරීම.
- ❖ බෝධි සත්ත්ව සංකල්පය ප්‍රචලිත වීම.
- ❖ ආගමික සහනශීලී ප්‍රතිපත්තියක් අනුගමනය කිරීම හා ආගම් ප්‍රචාරයට උගතුන්ගේ සහාය ලබාගැනීම.
- ❖ සංස්කෘත භාෂාවට විශේෂ තැනක් හිමිවීම හා සංස්කෘත භාෂාවෙන් ග්‍රන්ථ රචනා වීම (අශ්වමේෂය, වසුබන්ධු, නාගර්ජුන, පාර්ශව, වසුමිත්‍ර).
- ❖ බුද්ධ ප්‍රතිමාව නිර්මාණය වීම, බෞද්ධ ගොඩනැගිලි, විහාරාරාම හා ස්ථූප ඉදිවීම.
- ❖ ශකරාජ වර්ෂය ඇරඹීම හා අවිච්ඡි කාසි භාවිතය ආරම්භ වීම.
- ❖ ගාන්ධාර, මදුරා යන කලා සම්ප්‍රදායයන් පෝෂණය වීම.
- ❖ වෙළඳාමේ දියුණුවත් සමගම මධ්‍ය ආසියාවේ වෙළඳ නගර සමග වාණිජ සබඳතා පැවැත්වීම හා ඉන්දිය සංස්කෘතිය ඉන්දියාවෙන් බැහැරට ව්‍යාප්ත කරවීම.

7. ශුප්ත අධිරාජ්‍යය හා සම්බන්ධ පහත දැක්වෙන මාතෘකා අතුරෙන් දෙකක ඓතිහාසික වැදගත්කම පැහැදිලි කරන්න.

(i) අලහබාද් ප්‍රශස්තිය

- ❖ ශුප්ත අධිරාජ්‍යයේ ශ්‍රේෂ්ඨතම ශාලකයා වූ සමුද්‍රගුප්ත රජු පිළිබඳව හැඳින්වීම.
- ❖ ඇති ප්‍රධානතම මූලාශ්‍රයයි. මෙය එම රජු පිළිබඳ ප්‍රශස්තියක් සේ සැලකේ.
- ❖ සමුද්‍රගුප්ත රජුගේ රාජසභා කවියා වූ ද කුමාරාමාත්‍ය සහ මහාදණ්ඩනායක තනතුර දැරුවා වූද හරිඤ්ජන විසින් මෙය රචනා කොට ඇත.
- ❖ මෙය ධර්මාශෝක රජුගේ අලහබාද් සෙල්ලිපියේ ප්‍රතිමුඛයේ ලියා ඇත.
- ❖ මෙහි පළමු කොටසේ විස්තර කර ඇත්තේ සමුද්‍රගුප්ත රජු රජකමට තෝරා ගැනීමත් ඒ සඳහා පැවති උත්සවයත් පිළිබඳවයි.

ප්‍රධාන විභාග දෙපාර්තමේන්තුව

- ❖ රජු තම රාජ්‍යය ව්‍යාප්ත කිරීම සඳහා අනුගමනය කරන ලද දිගු විජය ප්‍රතිපත්තිය මගින් යටත් කරගත් ප්‍රදේශ හා ඒවායේ පාලකයන් පිළිබඳව මෙහි විස්තර කර ඇත. රජු සටන් සියයක විරයෙකු ලෙස මෙහි දක්වා ඇත.
- ❖ රජුගේ ආධිපත්‍යය පිළිගත් රාජ්‍ය, හා කුඩා ගෝත්‍ර පාලකයන් විසින් වාර්ෂික කප්පම් ගෙවීම් මගින් රජුට ගෞරව කිරීම් ආදිය පිළිබඳව මෙහි වර්ණනා කර ඇත.
- ❖ ඉන්දියාවෙන් බැහැර අවට ප්‍රදේශ හා රටවලට රජුගේ බලය විහිදී ගිය ආකාරය හා එම ප්‍රදේශ හා රටවල පාලකයන් හෝ දූතයන් පුද පඬුරු රැගෙන සමුද්‍රගුප්තයේ රාජ සභාවට පැමිණි ආකාරය මෙහි දැක්වේ.
- ❖ මෙම ප්‍රශස්තියෙන් රජුගේ සටන් ව්‍යාපාරය කොටස් වශයෙන් දක්වා තිබේ:
 - නාග රජවරුන් 9 දෙනා පරාජය කිරීම
 - දකුණු ඉන්දියාව ආක්‍රමණය කිරීම
 - අටවික රාජ්‍ය ජයගැනීම
 - දේශසීමාබද රාජ්‍ය ජයගැනීම
 - වයඹදිග ඉන්දියාවේ (කණ) රාජ්‍ය ජයගැනීම

(ලකුණු 07 යි)

(ii) දෙවැනි ව්‍යුහප්‍රක රජු යටතේ අධිරාජ්‍ය ව්‍යාප්තිය

අර්ථ දැක්වීම
කළමනාකරණ
දැනටත්
රජතුමාගේ
විවිධ ක්ෂේත්‍ර
වර්ගය
වර්ගය
වර්ගය
වර්ගය
වර්ගය
වර්ගය

- ❖ සමුද්‍රගුප්ත රජුගේ සහ දක්ෂා දේවියගේ පුත්‍රයා වූ II ව්‍යුහප්‍රක විසින් දේවගුප්ත, දේවරාජ, දේව ශ්‍රී වික්‍රමාදිත්‍ය ආදී විරුද්ධ නාම භාවිත කරනු ලැබීය. ක්‍රි.ව. 380 දී පමණ රාජත්වයට පත්විය.
- ❖ තම පිය රජුගෙන් උරුම වූ අධිරාජ්‍යය තවදුරටත් ව්‍යාප්ත කරමින් වයඹදිග ඉන්දියාවෙන් බැහැරවද තම බලය ව්‍යාප්ත කිරීමට සමත් විය.
- ❖ විවාහ සම්බන්ධතා මගින් බලය වර්ධනය කර ගැනීම.
 - නාග වංශික කුවේරනාහා විවාහ කර ගනිමින් නාග වංශික ප්‍රදේශ ඇදා ගැනීම.
 - තම දියණිය ප්‍රභාවතී ගුප්තා, වාකාටක ප්‍රදේශයේ II රුද්‍රසේනට විවාහකර දී වාකාටක ප්‍රදේශ යටත් කර ගැනීම.
 - කදම්බ වංශික පාලක කාකුෂ්ටවර්මන්ගේ දියණියක් විවාහ කරගෙන එම ප්‍රදේශ අවනත කර ගැනීම.
- ❖ ශක පාලකයන් පරාජය කිරීම.
 - මාල්වා, ගුජරාටය හා සෞරාෂ්ට්‍රය පාලනය කළ උප්පේනියේ ශක පාලක II රුද්‍රසිංහ පරාජය කොට මරා දමා ප්‍රදේශ අධිරාජ්‍යයට ඇදා ගත්තේය.
 - බවහිර ප්‍රදේශයේ වරායයන් කීපයක් අත්පත් කරගැනීම මගින් බාහිර ලෝකය සමග සම්බන්ධතා වර්ධනයට මුල් විය.
 - බෙංගාලයේ වංග පාලකයන්ගේ සන්ධානය පරාජය කළේය.
- ❖ වයඹදිග ජයග්‍රහණ
 - සින්දුනදී මුවදොර තරණය කොට වාත්ප්‍රියයන් පරාජය කිරීම.
 - පංජාබයට ඔබ්බෙන් පිහිටි ප්‍රදේශවල පාලකයන් යටත් කිරීම.
 - බැක්ට්‍රියාව දක්වා ආක්‍රමණයක් එල්ලකිරීම.
- ❖ බෙංගාලයේ රජවරුන්ගේ සන්ධානයක් පරාජය කිරීම.
- ❖ බෙංගාල බොක්කේ සිට හින්දුකුෂ් කඳුවැටියෙන් ඔබ්බට II වන්දුගුප්ත අධිරාජ්‍යයේ බලය ව්‍යාප්ත වූ බවට මතයක් පවතී (දිල්ලි කුකුබ් මිනාර් ස්ථම්භ ලිපිය).
- ❖ ගුප්ත අධිරාජ්‍යය බවහිරින් අරාබි මුහුද, නැගෙනහිරින් බ්‍රහ්මපුත්‍ර නදිය, උතුරින් හිමාලය හා දකුණින් මහාරාෂ්ට්‍රය හා නර්මදා නදී නිම්නය දක්වා විහිදීම. පාලන මධ්‍යස්ථාන 2 කි (පාඨලී පුත්‍රය, උප්පේනිය).

(ලකුණු 07 යි)

(iii) ගුප්ත පාලකයින් යටතේ වූ සාහිත්‍ය වර්ධනය

- ❖ ගුප්ත පාලකයන් යටතේ සිදු වූ සාහිත්‍ය වර්ධනය පහත දැක්වෙන මාතෘකා යටතේ විස්තර කළ හැකිය.
- ❖ ආගමික සාහිත්‍යය:
 - හින්දු ආගමේ පුනර්ජීවනයක් සමගම ආගමික සාහිත්‍යයක්ද වර්ධනය විය. රාමායණය, මහාභාරතය වර්තමානයේ පවතින තත්ත්වයට සකස් වූයේ ගුප්ත යුගයේදීය.
 - මනුස්මෘතිය, පංචතන්ත්‍රය හා හිතෝපදේශයද මේ අවධියේදී සම්පාදිතය.
- ❖ සංස්කෘත භාෂාව හා සාහිත්‍යයේ වර්ධනය:
 - සංස්කෘත භාෂාව රාජකීය භාෂාව ලෙස පමණක් නොව සාහිත්‍යකරණයේදී බහුලව භාවිතා වීමද සිදු විය.
 - භාෂාවේ වර්ධනයට රාජ්‍ය අනුග්‍රහය.
 - මහායාන බෞද්ධ ග්‍රන්ථ හා ඇතැම් ජෛන ග්‍රන්ථ ලියවුණේ සංස්කෘත භාෂාවෙනි.
 - සංස්කෘත සාහිත්‍යයේ ස්වර්ණමය යුගයක් ලෙස ගුප්ත යුගය සැලකේ. කාලිදාස, විශාකදත්ත, ශ්‍යාම, හරිසේන, භාරවි, භාෂ වැනි සාහිත්‍යධරයන් සහ නවරත්න කවීන් (කාලිදාස, ධන්වන්තරී, වරාහමිහිර, වරරුචි, ශය්ක, චේතාලහරිථ, සටකර්පර, ක්ෂපතික, අමරසිංහ)
 - නාට්‍ය, ඡන්දස් අලංකාර, ගණිතය, කර්ම ශාස්ත්‍රය, භාෂාව හා ව්‍යාකරණ, වෛද්‍ය ශාස්ත්‍රය, තාරකා විද්‍යාව, වාස්තු විද්‍යාව ආදිය විවිධ ක්ෂේත්‍ර අලලා ග්‍රන්ථකරණය සිදුවිය.
 - * හට්ටි - දශමුඛවධ
 - * හරිසේන - අලහබාද් ප්‍රශස්තිය
 - * භාරවි - කිරාතාර්ජුනිය, ශිෂුපාලවධ (මහා කාව්‍ය දෙක)
 - * අමරසිංහ - අමරකෝෂ
 - * භාරතෘහරී - ශතක ග්‍රන්ථ
 - අලංකාර ශාස්ත්‍රය පිළිබඳ පඬිවරුන්ගේ රචනා (රාමංශ රේඛා, මේධාවින්, වාමන, රාජ මිත්‍ර).
 - ධර්ම ශාස්ත්‍ර ග්‍රන්ථ රචනා වීම (ගුරු කුල මුල් කරගනිමින්) කාතායායනගේ ධර්ම සූත්‍රය.
- ❖ ගුප්ත යුගයේ පැවැති ආර්ථික සමෘද්ධියත්, රාජ අනුග්‍රහයත් සාහිත්‍යයේ වර්ධනයට මූලික වශයෙන් බලපා ඇත.

[ගුප්ත යුගයේ ලේඛකයින්, ඔවුන් විසින් රචනා කරන ලද ග්‍රන්ථ පිළිබඳව හෝ විවිධ සාහිත්‍ය අංශයන් පිළිබඳව විස්තර කරන පිළිතුරුවලට වැඩි ලකුණු ලබාදීම සුදුසුය.]

(ලකුණු 07 යි)

(iv) හූණ ආක්‍රමණ

- ❖ මධ්‍ය ආසියාවේ සිටි මිලේච්ඡ ගෝත්‍රයක් ලෙස හඳුන්වන හූණයෝ චීන අධිරාජ්‍යයේ ව්‍යාප්තිය හේතුකොටගෙන බටහිරට හා දකුණු දෙසට සංක්‍රමණය වූහ.
- ❖ බටහිරට ගිය හූණයෝ රෝම අධිරාජ්‍යය විනාශ කළහ. දකුණට පැමිණි හූණයෝ ඉන්දියාවේ ගුප්ත රාජ්‍යයේ පරිහානියට මුල් වූහ.
- ❖ හූණයෝ අවස්ථා කිහිපයකදී ම ඉන්දියාව ආක්‍රමණය කළහ:
 - තෝරමාන
 - * ක්‍රි.ව. 458 තෝරමාන විසින් එල්ල කරන ලද ආක්‍රමණය - දීර්ඝකාලීන දරුණු සටන්වලින් පසු ස්කන්ධගුප්ත විසින් මෙම ආක්‍රමණය මර්දනය කෙරිණ (හිටරි ලිපිය). හූණයන් බරණාස දක්වා පැමිණි බව හිටරි ලිපිය සඳහන් කරයි.

- ❖ අමාත්‍ය මණ්ඩලයේ වැදගත්ම නිලතල වූයේ මහ ඇමති (අගමැති), මුදල් ඇමති, අධිකරණ ඇමති හා විදේශ ඇමති ය.
- ❖ අධිරාජ්‍යය භුක්තිවලට ද භුක්ති විශ්වලට ද විශ් මණ්ඩල, හෝග හෝ ග්‍රාමවලට ද බෙදා පාලනය කෙරිණි.
- ❖ භුක්ති පාලනය භාර නිලධාරීන් (ආණ්ඩුකාරවරුන්) රජු විසින් පත් කරන ලද අතර එම නිලධාරියා විසින් සෙසු නිලධාරීන් පත් කරන ලදී.
- ❖ සාමය ආරක්ෂා කිරීම (පොලිස් කටයුතු) භාර නිලධාරියා වූයේ දණ්ඩපතාද් හිකරණය.
- ❖ යුක්තිය පසිඳලීම සිදු වූයේ මනුස්මෘතිය අනුවය (ලිහිල් දඬුවම් - දඩ ගැසීම, බරපතල අපරාධ සඳහා මරණ දඬුවම).
- ❖ යුද හමුදාව මහා සේනාපති යටතේ විය - පාබල, අශ්ව, රථ, හස්ති සේනාංක, මීට අමතරව නාවික හමුදාවක් සිටින්නට ඇතැයි විශ්වාස කෙරේ.
- ❖ ප්‍රධාන ආදායම් මාර්ගය, ඉඩම්වල ආදායමින් අයකළ බදු ය. යුණු බද්ද, වෙළඳ භාණ්ඩවලින් අය කළ බදු, ආකරවලින් අයකළ බදු ආදිය වෙනත් කැපී පෙනෙන ආදායම් මාර්ග විය.
- ❖ අභ්‍යාධිකරණය නමින් නාගරික පාලන අධිකාරියක් පැවති අතර විෂයාධිකරණය නමින් දිස්ත්‍රික් පාලන අධිකාරියක්ද විය.
- ❖ ශ්‍රේෂ්ඨ, සාර්තවාහන, පුරමකිලික, පුරමකායස්ත වැනි නිලධාරීහු නගර පාලන අධිකාරියට අයත් වූහ
- ❖ දේශ සීමා ආසන්න ප්‍රදේශ පාලනය කරන ලද ප්‍රාදේශීය පාලකයෝ පුද පඩුරු එවා ගුප්ත අධිරාජ්‍යය කෙරෙහි තම යටත් බව පළ කළහ.

(ලකුණු 07 යි)

8. "දකුණු ඉන්දියානු සංස්කෘතියේ වර්ධනය අවස්ථාවක් පල්ලව යුගය සනිටුහන් කරයි".

(i) පල්ලව ගෘහ නිර්මාණ ශිල්පය හා සම්බන්ධ ප්‍රධාන මධ්‍යස්ථාන වලින් එකක් නම් කරන්න. කාංචිපුරය, මහබලිපුරම්, පල්ලවරම්, ත්‍රිචිනාපොලි

(ලකුණු 01 යි)

(ii) පල්ලව සංස්කෘතියේ අභිවර්ධනයට දායකත්වය සැපයූ පාලකයන් දෙදෙනෙකු නම් කරන්න. පළමුවන මහේන්ද්‍රවර්මන් රජතුමා, පළමුවන නරසිංහවර්මන් රජතුමා, දෙවන නරසිංහවර්මන් රජතුමා

(ලකුණු 02 යි)

(iii) පල්ලව කලා හා ගෘහනිර්මාණ ශිල්පයේ ප්‍රධාන ලක්ෂණ කෙටියෙන් පැහැදිලි කරන්න.

❖ පල්ලවයින් යටතේ ගොඩනැගුණු කලා හා ගෘහ නිර්මාණ ශිල්පය අවස්ථා දෙකක දී වර්ධනය වීම:

1. පිහිටි ගලෙහි කරන ලද නිර්මාණ (පර්වත භාරා)
2. ගල් යොදාගෙන කරන ලද නිර්මාණ (කළු ගල්)

❖ පළමු අවධියට අයත් පිහිටි ගලෙහි කළ නිර්මාණ අවධි දෙකක් යටතේ විකාශනය වීම:

1. පළමුවන මහේන්ද්‍රවර්මන් රජ දවස පර්වත භාරා දේවාල තැනීමේ සම්ප්‍රදාය යටතේ කුළුණු සහිත ලෙන් දේවාල ඉදිකිරීම.
2. දෙවන නරසිංහවර්මන් රජ දවස විසිතුරු මණ්ඩප හා රථ ඉදිකිරීම.

❖ දෙවන අවධියට අයත් කළු ගල් භාවිත කර දේවාල ඉදිකිරීම මෙලින්ම දෙකක් යටතේ වර්ධනය වීම:

1. මාරවර්මන් රාජසිංහ මෙලිය - කෙලාශනාථ දේවාලය, මෙලකුණ්ඩපෙරුමාල් දේවාලය
2. නන්දිවර්මන් මෙලිය - කාංචිපුරයේ මාකාංගේශ්වර දේවාලය, තිරුත්තණ්හි විරූපානේශ්වර දේවාලය - ගෘහ නිර්මාණ අංග වන බිත්ති හා කුළුණු වල (හින්දු දේව රූප, සත්ව රූප යන) මූර්ති හා කැටයම්වලින් අලංකාර කර තිබීම.

(ලකුණු 04 යි)

(iv) ඉහත සඳහන් ප්‍රකාශය පුරාවිද්‍යාත්මක මූලාශ්‍රය ඇසුරින් පරීක්ෂා කරන්න.

- ❖ පල්ලව පාලකයෝ දකුණු ඉන්දියානු සංස්කෘතියේ වර්ධනයට කටයුතු බොහෝමයක් සිදු කර ඇත.
- ❖ ඔවුන් ඉදි කළ දේවාල තුළින් සංස්කෘතියේ වර්ධනය පිළිබිඹු වේ.
- ❖ පල්ලව යුගයට අයත් පුරාවිද්‍යාත්මක මූලාශ්‍රය වන්නේ ගොඩනැගිලි (දේවාල), ගොඩනැගිලි අංග, මූර්ති, කැටයම් යනාදියයි.
- ❖ මෙකල ගොඩනැගිලි ප්‍රධාන ගෘහ නිර්මාණ සම්ප්‍රදායයන් තුනක් යටතේ ඉදිකරන ලද බව පෙනේ:
 1. පර්වත භාරා සකස් කරන ලද කුළුණු සහිත ලෙන් දේවාල
 2. පර්වත භාරා සකස් කරන ලද මණ්ඩප හා රථ
 3. කළුගල් භාවිත කර ඉදි කරන ලද දේවාල
- ❖ පර්වත භාරා දේවාල තැනීමේ සම්ප්‍රදාය පල්ලව සංස්කෘතියේ මුල්ම උරුමයයි. වාම් ශාලා, පිටුපස කුටි, ඉදිරිපස කුළුණු මේවායේ ප්‍රධාන ලක්ෂණ වේ.
- ❖ මෙවැනි නිර්මාණ මණ්ඩපවටු, ක්‍රිවිනාපොලි, පල්ලවරම් ආදී ස්ථාන වල දැකිය හැකිය.
- ❖ පර්වත භාරා සකස් කළ මණ්ඩප හා රථ රැසක් මහබලිපුරම්හි ඉදිකර තිබීම, මෙම රථ මහා භාරතයේ එන විවරයන්ගේ නම් වලින් හඳුන්වා තිබේ (හිම, ද්‍රෝපදි, ධර්මරාජ, සහදේව). මෙම රථ 'සජත ස්ථූප' ලෙස ද හැඳින්වේ. මෙම ගොඩනැගිලි පර්වත කපා ඔපවට්ටම් කරන ලද නිර්මාණ වුවද දැවයෙන් කළ සිසුම් නිර්මාණ තරමටම අලංකාරය.
- ❖ කළුගල් භාවිත කර ඉදි කළ දේවාල මාමල්ලපුරයේ හා කාංචිපුරයේ පිහිටා ඇත. කාංචිපුරයේ කෙලාශනාරථ දේවාලය හා චෛතුණ්ඩි පෙරුමාල් දේවාලය, මාමල්ලපුරයේ වෙරළබඩ පිහිටි ඊශ්වර දේවාලය විශිෂ්ට නිර්මාණ වේ.
- ❖ දේවාලය වටකළ ප්‍රාකාරය, ගර්භගෘහය, අලංකාර මණ්ඩපය, පිරමිඩාකාර වහලය, ස්තූපාකාර හැඩගත් කොත, අලංකාර රූකම් සහිත කුළුණු මේවායේ විශේෂ අංග වේ. දේවාල ඇතුළත හා පිටත බිත්ති හිත්ද දෙවිදේවතාවන්ගේ මූර්තිවලින් සරසා තිබීම (විෂ්ණු, දුර්ගා, ලක්ෂ්මී).
- ❖ ඇතැම් දේවාලවල රජවරුන්ගේ හා බිසෝවරුන්ගේ ප්‍රතිමා ඉදිකර ඇත.
- ❖ දේවාලය වටා ඇති ප්‍රාකාරයේ ඇතුළත හා පිටත, මූර්ති හා කැටයමින් අලංකාරය. චෛතුණ්ඩිපෙරුමාල් දේවාලයේ ප්‍රාකාරයේ ඇතුළත පල්ලව ඉතිහාසයේ වැදගත් සිද්ධීන් මූර්තිමත් කර තිබේ.
- ❖ පල්ලව ගෘහ නිර්මාණයක් විශේෂ අංගයක් වූයේ කුළුණුය. මේවා මුල් අවධියේ සැරසිලි රහිත වුවද පසුකාලයේදී විසිතුරු සැරසිලිවලින් සමන්විත විය. ඒවායේ දේව රූප, සත්ව රූප දැකිය හැකිය.
- ❖ පල්ලව සංස්කෘතිය පිළිබිඹු කරන විශිෂ්ට නිර්මාණයන් ලෙස මාමල්ලපුරයේ කඳු බෑවුමක නිර්මාණය කර තිබෙන 'අර්ජුනගේ තපස් රැකීම' සඳහන් කළ හැකිය. එහි නිරූපිත මිනිස් රූප, සත්ව රූප, ගස්වැල් සජීවී බවක් පළ කරයි.

(ලකුණු 07යි)

(A) වෝළ අධිරාජ්‍ය වර්ධනයෙහි ලා පළමුවැනි රාජේන්ද්‍ර වෝළගේ දායකත්වය ප්‍රමාණ කරන්න.

- ❖ වෝළ රාජ්‍යය විජයාලයගෙන් (ක්‍රි.ව. 850-875) ආරම්භ වී I ආදිත්‍ය, පරන්තක හා I රාජරාජ යටතේ වර්ධනය විය.
- ❖ I රාජේන්ද්‍ර කුඩා කල සිටම තම පියා වූ I රාජ රාජ යටතේ පාලනයට සම්බන්ධ වී අත්දැකීම් හා පුහුණුව ලබා ගත්තේය.
- ❖ ඔහු යුද්ධයේ දක්‍ෂයෙකු විය (යුධ ජයග්‍රහණ - තිරුවාලංගාවූ තඹ සන්නස, තිරුමලෙයි ගිරි ලිපිය).
- ❖ ඔහු රජපත් වූයේ පියා වූ රාජරාජගේ උපකාරයෙනි. රාජරාජ විසින්, පල්ලව රාජ්‍ය යටත් කොට දකුණේ වෝළ රාජ්‍යය වර්ධනය කොට තිබිණ. එමෙන්ම ඔහු විසින් කාලිංගය, ලකදිව්, මාලදිවයින හා ශ්‍රී ලංකාව ද ආක්‍රමණය කරන ලදී.
- ❖ ලංකාවේ උතුරේ ජනනාථපුර අගනගරය කර ගත් මුම්මුඩියෝල මණ්ඩලම්, මාලදිවයින, අරාබි මුහුදේ සන්දිමන්තිවු දූපත, බෙංගාලයේ නැගෙනහිර හා දකුණු ප්‍රදේශ ආදිය යටත් කර ගැනීම.
- ❖ I රාජේන්ද්‍ර රජු ක්‍රි.ව 1017 දී ලංකාවේ මලය කඳුකරයෙන් උතුරට වූ ප්‍රදේශ යටත් විජිතයක් කර ගැනීම.
- ❖ කුංගහදවලින් උතුරට බෙංගාල, බිහාර, ඔරිස්සා ප්‍රදේශ වලට හමුදා මෙහෙයවා ජය ගත් නමුත් ඒ ප්‍රදේශ ඇදා නොගැනීම හා එම ජය සිහි වීම පිණිස ගංගෙයිකොණ්ඩ වෝළපුරම් ඉදිකිරීම.
- ❖ අග්නිදිග ආසියාවේ සමුද්‍රාසන්න රාජ්‍යවලට ආක්‍රමණ එල්ල කිරීම (නිකොබාර් ඇතුළු දූපත් ගණනාවක් අත්පත් කර ගැනීම - ශ්‍රී විජය රාජ්‍යය)
- ❖ සුමාත්‍රා, ජාවා හා මැලේ අර්ධද්වීපය ආක්‍රමණය කිරීම. ඉන්දියාවෙන් පහළට ආධිපත්‍යය ව්‍යාප්ත කිරීමට බෙහෙවින් උපකාර වූයේ මේ රජු විසින් දියුණු කරන ලද නාවික හමුදාවයි.
- ❖ මොහු, ක්‍රි. ව 1021 දී බටහිර වායුකාස ජයසිංහ පරාජය කිරීම.
- ❖ පාණ්ඩ්‍ය හා කේරල ප්‍රදේශ වල ප්‍රතිරාජයන් වශයෙන් තම පුතුන් පත් කිරීම.
- ❖ I රාජේන්ද්‍ර වැදගත් වන්නේ:
 - දකුණු ඉන්දියාව හා ඉන් පිටත ප්‍රදේශ ඇතුළත් අධිරාජ්‍යයක් පිහිටුවීම.
 - විදේශ ආක්‍රමණ වලදී උපකාර වූ නාවික හමුදාව.
 - රාජධානියේ සංවර්ධනයට කළ සේවය -වාරිමාර්ග ක්‍රමය දියුණු කිරීම.
 - වෛදික අධ්‍යාපන ආයතනයක් ඉදි කිරීම.

(ලකුණු 14යි)

B) 1206 ට පෙර ඉන්දියාවට එල්ල වූ තුර්කි-ඇෆ්ගන් ආක්‍රමණ පරීක්ෂා කරන්න.

- ❖ 1206 ට පෙර ඉන්දියාවට ආක්‍රමණ එල්ල කළ ප්‍රධාන තුර්කි-ඇෆ්ගන් නායකයන් දෙදෙනා වනුයේ සමණි මහමුද් හා සෝර්හි මහමුද්ය.
- ❖ ක්‍රි.ව 10 සියවස අගදී ප්‍රථම වරට තුර්කි-ඇෆ්ගන් ආක්‍රමණ ඉන්දියාවට එල්ලවන්නට විය.
 - සමණි පාලක සබුක්තිදින් පංජාබය ආක්‍රමණය කිරීම.
 - ඡාහි වංශික ජායිපාලට එරෙහිව කළ සටන්.
- ❖ ක්‍රි.ව 10 සියවස අගදී සමණි මහමුද් ඉන්දියාව ආක්‍රමණය කිරීම අවුරුදු 25 ක් තුළ 17 වතාවක් ඉන්දියාවට ආක්‍රමණ එල්ල කර තිබීම.
- ❖ ඒවායින් ඔහු බලාපොරොත්තු වූයේ ඉන්දියාව යටත් කර ගැනීම නොව කොල්ල කෑමයි - හින්දු දේවාර විනාශ කිරීම, ඉස්ලාම් ආගම ව්‍යාප්ත කිරීම.
- ❖ ක්‍රි.ව 1000 දී හා 1001 දී පෙෂාවෝරයට ආක්‍රමණ දෙකක් එල්ල කිරීම. ඡාහි පාලකයන්ගේ අගනුවර වූ වායිහින්ඩි ආක්‍රමණ වැදගත් වේ.
- ❖ සුළු කලක් නිහඩව සිට ක්‍රි.ව 1004 න් පසුව නැවත ඉන්දියාව ආක්‍රමණය කිරීම. එහිදී කයිබර් දුර්ගය ආරක්ෂා කළ ඡාහි පාලකයාට එල්ල කරන ලද ආක්‍රමණද වැදගත් වේ.

- ❖ ක්‍රි.ව 1011දී කාන්තේෂ්වරය ආක්‍රමණය කිරීම හා පසුව පංචාබය ආක්‍රමණය කිරීම.
- ❖ ස්වෘතී මහවුද්දේ ආක්‍රමණයෙන් වසර 15 කට පමණ පසු ඉන්දියාවට ආක්‍රමණයක් එල්ල කරන්නේ සෝරිහි මහවුද්දය (ක්‍රි.ව 1175- 1206).
- ❖ පංචාබ, මුල්තාන් හා සින්ඩි අල්ලා ගැනීමෙන් පසුව රට අභ්‍යන්තරයට ආක්‍රමණ එල්ල කිරීම.
- ❖ ක්‍රි.ව 1192 දෙවෙනි තාරායින් සටනින් පාතුටීරාජ පරාජය කරමින් අජමේර හා දිල්ලි අල්ලා ගැනීම. මෙය උතුරු ඉන්දියාවේ බලය ව්‍යාප්ත කිරීමේ පළමු පියවර විය.
- ❖ අනතුරුව කතෝජය, ගුජරාටය, බුන්දල්බාන්ඩි හා බිහාරය ඔහු විසින් අල්ලා ගන්නා ලදී. අනතුරුව ඔහු මධ්‍ය ආසියාවට එල්ල කරන ලද ආක්‍රමණයකදී පරාජයට පත් වූ අතර 1206 දී ඔහු මරා දමිණි.
- ❖ ඉන්දියාවේ මුස්ලිම් බලය පිහිටුවීමට පදනම දමන ලද්දේ සෝරි මහවුද්ද විසින් බව පිළිගැනේ. එහෙත් ඒ සඳහා ආරම්භක පියවර තබන ලද්දේ ස්වෘතී මහවුද්ද බව පිළිගැනීමයි.

(ලකුණු 14යි)

දිව්‍ය ධර්මයට ඉතා කෘතඥ වීමට මම සමත් වෙමි
 මේ කළ නිමිත්තයෙන් ඔබගේ සේවයට මම සමත් වෙමි
 සියලුම භාග්‍යවතුන් වහන්සේලාගේ සේවයට මම සමත් වෙමි
 මාගේ මනසින් ඔබ වෙත ආදරයෙන් සමන්විත වෙමි
 (කවි - කවි)